

Oznámení Nadace Sirius o možnosti podpory na důkazech založených intervenčních programů

Nadace Sirius nabízí možnost podpory projektů zaměřených na vznik a rozvoj na důkazech založených intervenčních programů pro závažně ohrožené rodiny s dětmi v Ústeckém a Libereckém kraji.

Cílem oznámení o možnostech podpory je otevřeně a transparentně deklarovat zájem nadace podpořit vznik nebo zavedení na důkazech založených intervenčních programů pro ohrožené děti a jejich rodiny, a to v Ústeckém a Libereckém kraji. Tím chceme přispět ke zkvalitnění péče o ohrožené děti v daných regionech a vytvořit zkušenosti případně přenositelné po celé ČR. Toto oznámení je v souladu s celkovými prioritami nadace a zásadami podporovat systematická a preventivní řešení.

1. CÍLE GRANTOVÉ PODPORY

- Podpořit vznik a rozvoj kvalitních a dostupných intervenčních programů založených na důkazech a zaměřených na řešení problému dítěte/rodiny, především na zvyšování kompetencí rodiny, v daném regionu
- Podpořit vznik a rozvoj systematického sledování a vyhodnocování úspěšnosti podpořených intervenčních programů v daném regionu

Cílem intervenčních programů má být zvýšení rodičovských kompetencí odpovídajících řešenému problému, včetně vyhodnocení míry změny v kompetencích rodičů dítěte. Intervenční program musí být založen na již existujících evidence-based zkušenostech, studiích, metodikách či vědeckých poznatcích. Program musí využívat již existující české nebo zahraniční know-how, být vystavěný v souladu s aktuálními vědeckými poznatky a explicitně deklarovat své teoretické ukotvení (jaký existuje důvodný předpoklad, že by měl fungovat).

2. SPOLUPRÁCE S INICIATIVOU PRO DÍTĚ 21

Nadace Sirius touto svou aktivitou usiluje mj. o podporu cílů a aktivit iniciativy Pro dítě 21¹. Iniciativa Pro dítě 21 je otevřená platforma zastřešující projekty, které jsou zaměřené na ohrožené děti a jejich rodiny, a které stojí na principech interdisciplinární spolupráce, přístupu založeného na vědeckých důkazech, přístupu směřujícího k řešení problémů a přístupu zohledňujícího trauma.

V rámci spolupráce s iniciativou Pro dítě 21 budeme mj. konzultovat předložené projektové náměty/záměry a projektové žádosti. V úvahu také připadá metodická podpora/konzultace pro realizátora projektu během doby trvání projektu (bude řešeno na individuální bázi). Součástí spolupráce s iniciativou Pro dítě 21 bude také spolupráce při vyhodnocování a nastavování evidence-based parametrů intervenčních programů.

3. CÍLOVÉ SKUPINY INTERVENČNÍCH PROGRAMŮ

- Děti 0-18 let závažně ohrožené nevhodným zacházením
- Rodiny dětí, které jsou ve věku 0-18 let a jsou závažně ohrožené nevhodným zacházením

4. OPRÁVNĚNÍ ŽADATELÉ

Organizace (právnícké osoby) působící v dané problematice (bez ohledu na jejich právní formu nebo zřizovatele) a v daném regionu, které pracují s rodinami dětí (0-18 let) závažně ohroženými nevhodným zacházením.

¹ <http://prodite21.cz/>

5. REŽIM FINANČNÍ PODPORY

Podpora pro poskytovatele intervenčních programů ze strany nadace je primárně finanční. Ale zároveň i metodická, a to již ve fázi diskuse projektového návrhu/záměru a přípravy projektové žádosti. Nadace předpokládá, že se na ni žadatelé obrátí ještě před vyhotovením žádosti o podporu projektu a budou svůj návrh/záměr konzultovat. Blíže je proces komunikace o projektu a přípravy projektové žádosti popsán níže.

Nadace Sirius bude každou žádost o projekt diskutovat s krajským úřadem, v jehož působnosti žadatel plánuje poskytovat nebo poskytuje podpořený program. Žádosti se vyhodnocují individuálně.

Případná podpora projektů by probíhala v režimu tzv. přímých grantů Nadace Sirius. V projektu na přímý grant je garantem projektu vždy statutární zástupce organizace, který má zodpovědnost za realizaci projektu a naplnění projektových cílů. Projekt řídí tzv. projektový výbor, který je složen z garanta projektu, vybraných členů projektového týmu, zástupců nadace. V odůvodněných případech může být členem projektového výboru také externí odborník.

6. NAŠE VÝCHODISKA

V České republice je každý den přibližně 7 dětí odděleno od svých blízkých osob. Celkem se za rok 2019 uskutečnilo 2 597 odebrání dítěte z péče rodičů na základě předběžného opatření soudu.

	2016	2017	2018	2019
Počet dětí odebraných z péče rodičů na základě předběžného opatření soudu	2 796	2 631	2 392	2 597
Počet dětí odebraných z péče rodičů na základě rozsudku soudu	1 045	1 135	1 274	1 022

Roční výkaz o výkonu sociálně právní ochrany dětí²

Mezi důvody odebrání dítěte z původní rodiny nalezneme týrání a zneužívání dítěte jen v minimální míře (přibližně 5 % ze všech případů). Drtivá většina případů tak připadá na zdůvodnění ze zanedbávání dítěte – zanedbávání výchovy (45 %), výchovných problémů dítěte (24 %) či jiných překážek v péči o dítě na straně rodičů, například bytových důvodů (26 %). Tyto důvody jsou do velké míry preventibilní, tzn. že se jim dá předcházet či že se dají správnou intervencí mírnit.

Současná úroveň ochrany ohrožených dětí v ČR je nedostatečná (viz např. zprávu „*Identifikace slabých míst a příležitostí pro zlepšení systému ochrany dětí ohrožených zneužíváním, týráním a zanedbáváním v České republice*³“). Jednou z největších slabin českého systému je nedostatečná včasná podpora rodiny dítěte zaměřená především na zvýšení kompetencí rodičů a využití vnitřních zdrojů rodiny. V okamžiku, kdy je dítě označeno jako ohrožené, v našem systému často nedochází k přípravě a realizaci konkrétního plánu na zlepšení situace v rodině tak, aby rodiče od začátku jasně chápali, co se od nich očekává a co musí splnit, aby dítě s nimi mohlo i nadále setrvat v rodině.

Cílem tohoto oznámení je podpořit rozvoj na důkazech založených (evidence-based) intervenčních programů pro závažně ohrožené rodiny s dětmi v Ústeckém a Libereckém kraji. Práce postavená na evidence-based programech se v ČR vyskytuje zatím jen zřídka, přestože přínos pravidelného vyhodnocování programů na základě skutečných výsledků intervencí nespočívá pouze ve zkvalitnění práce s ohroženými dětmi, ale rovněž ve zvyšování kvality a efektivity samotných organizací a v neposlední řadě i v úspoře nákladů v celém systému péče o ohrožené děti.

² <https://www.mpsv.cz/statistiky-1>

³ <https://www.nadacesirius.cz/soubory/ke-stazeni/slaba-mista-systemu-ochrany-ditete.pdf>

Co chápeme pod pojmem intervenční program založený na důkazech?

Jde o postupy nebo programy práce s rodinou, které mají zdokumentované empirické důkazy o své účinnosti. Toto zdokumentování je sledováno souběžně na dvou úrovních:

A. Jde o postupy, pro něž existují již doložené výsledky jejich efektu na cílovou skupinu a jejich principy jsou založeny na vědeckých poznatcích. O postupech, jejich východiscích a výsledcích jsou publikovány studie, závěrečné zprávy nebo výzkumy. Postupy mají často zpracované metodiky nebo jiné procesní materiály, které umožňují přenos těchto postupů do jiného prostředí nebo jiné organizace. Díky zveřejňovaným datům je známá jejich účinnost pro různé cílové skupiny. V praxi dochází často k převzetí takového osvědčeného postupu ze zahraničí a jeho následné lokalizaci na podmínky České republiky.

B. Jde o postupy, které kladou důraz na kontinuální sledování účinku a smyslu intervence pro cílovou skupinu (rodinu/rodiče/dítě), a to na úrovni jednotlivých klientů programu. Dochází k pravidelnému sběru dat o poskytnutých intervencích a tato data jsou pravidelně evaluována. Samozřejmou součástí evaluace je sledování posunu v předem definovaných oblastech kompetencí rodiny a porovnávání a vyhodnocení tohoto posunu s očekávaným posunem na základě údajů z předchozích intervencí v obdobné cílové skupině. Tím dochází k systematickému budování dalších dat, která slouží k přehodnocování a zlepšování dané intervence pro konkrétní cílovou skupinu.

7. STATISTICKÉ ÚDAJE Z HLEDISKA KRAJŮ

Následující tabulky umožňují srovnání situace v Libereckém a Ústeckém kraji vůči celkovému průměru celé České republiky. Při přepočtu na počet obyvatel vidíme, že Liberecký kraj má vzhledem k populaci podprůměrný počet dětí evidovaných orgány SPOD, ale lehce nadprůměrný počet podaných návrhů soudu a dětí umístěných v náhradní péči. Ústecký kraj má pak všechna čísla výrazně nadprůměrná a nejvyšší ze všech krajů v ČR. Každé páté dítě, evidované orgány SPOD v ČR, je v Ústeckém kraji.

Děti evidované OSPOD k 31. 12. v Ústeckém a Libereckém kraji v letech 2017 až 2019

Rok	Ústecký kraj (7,7 % populace ČR)	Liberecký kraj (4,1 % populace ČR)	Celkem ČR
2017	38 715	5 001	200 490
	19,3 %	2,5 %	100 %
2018	35 792	4 885	179 616
	19,9%	2,7 %	100 %
2019	32 841	4 882	167 053
	19,7 %	2,9 %	100 %

**Rejstřík Om - evidence dětí a jejich rodin, s nimiž OSPOD pracuje a poskytuje určitou pomoc v rámci sociálně-právní ochrany*

Umístování dětí a mladistvých do náhradní rodinné, ústavní a ochranné výchovy v Ústeckém a Libereckém kraji v letech 2017-2019 (součet všech typů NV dohromady)

Rok	Ústecký kraj (7,7 % populace ČR)	Liberecký kraj (4,1 % populace ČR)	Celkem ČR
2017	903	327	6 794
	13,3 %	4,8 %	100 %
2018	817	269	6 288
	13,0 %	4,3 %	100 %
2019	1024	379	6 620
	15,5 %	5,7 %	100 %

Počet dětí v náhradní rodinné péči (pěstounská péče, osobní péče poručníka, péče jiné fyzické osoby) k 31. 12. v Ústeckém a Libereckém kraji v letech 2017 až 2019

Rok	Ústecký kraj (7,7 % populace ČR)	Liberecký kraj (4,1 % populace ČR)	Celkem ČR
2017	2 796	960	19 262
	14,5 %	5,0 %	100 %
2018	2 779	945	19 626
	14,2 %	4,8 %	100 %
2019	2 878	946	20 295
	14,2 %	4,7 %	100 %

8. ZÁKLADNÍ POŽADAVKY:

a. Základní požadavky na projekt:

- projekt je zaměřen na zavedení a pilotáž intervenčních programů splňujících stanovená kritéria kvality (viz níže bod c. Základní požadavky na intervenční program);
- projekt je zaměřen pouze na aktivity související s intervenčním programem, nikoliv provoz jiných služeb, propagaci organizace či její síťování atd.;
- projekt má jasně vymezenou regionální působnost (např. vybraná lokalita z Ústeckého či Libereckého kraje, celý kraj či oba kraje zároveň);
- projekt zohledňuje regionální specifika zvolené uzemní působnosti (viz výše bod 7 Statistické údaje z hlediska krajů);
- projekt si stanovuje konkrétní a měřitelné výstupy pro vyhodnocení celého projektu;
- projekt má jasné parametry pro vyhodnocení efektivity projektu;
- výstupy projektu budou v podobě, která umožní jejich další šíření a přenositelnost v rámci ČR;
- projekt popisuje, jakým způsobem intervenční program zohledňuje multioborový přístup k řešení problematiky a aktuální vědecké poznatky jednotlivých oborů;
- projekt obsahuje plán dlouhodobého udržitelného financování intervenčního programu;
- projekt obsahuje plán zařazení intervenčních programů do sítě služeb v daném regionu.

b. Základní požadavky na žadatele:

- žadatel je právnická osoba a poskytuje služby rodinám v daném regionu;
- žadatel má doložitelnou historii působení v dané oblasti minimálně 3 roky (prokazatelná zkušenost s realizací programů, výsledky předchozích projektů);
- žadatel se aktivně přihlásí k Iniciativě Pro dítě 21 a ztotožňuje se s principy iniciativy (justice zaměřená na řešení problémů, na vědeckých důkazech založené rozhodování a intervence, koordinovaná interdisciplinární spolupráce, trauma zohledňující přístup);
- žadatel bude aktivně spolupracovat se zástupci Iniciativy Pro dítě 21 na zasazení poskytovaných intervenčních programů do celkového systému v daném regionu.

c. Základní požadavky na intervenční program:

- program má jasně vydefinovanou cílovou skupinu rodičů dětí s oslabenými kompetencemi, které se projevují ohrožením naplňování potřeb dítěte;
- program je převážně zaměřen na preventivní opatření, která odstraňují příčiny či snižují pravděpodobnost výskytu negativních situací pro dítě;

- program musí být založen buď na zkušenostech ze zahraničí, nebo vybudován na základě know-how jiné organizace v ČR či modifikací již existujících programů;
- program míří na rozvoj a posílení konkrétních rodičovských kompetencí a naplňování potřeb dětí podle výčtu indexů⁴ Iniciativy Pro dítě 21.
- Dále se předpokládá, že:
 - program je vystavěný v souladu s vědeckými poznatky a je schopný prokázat svá teoretická ukotvení (jaký existuje důvodný předpoklad, že by měl fungovat);
 - program je principiálně založený na důkazech a je nebo bude schopný prokázat pozitivní dopad intervence;
 - program deklaruje zamýšlené výsledky při zahájení intervence, identifikuje stav před intervencí a míru naplnění výsledků při ukončení intervence (tj. měří míru změny);
 - program obsahuje systém permanentního sběru a vyhodnocování údajů o okamžitých i dlouhodobých výsledcích intervencí;
 - program je celistvý soubor intervenčních technik v předem stanoveném pořadí a návaznosti;
 - program je pro klienta jasně časově omezený (má úvod, nosnou část a závěr, přičemž vlastní intervenční činnost má jasně definovaný časový rámec a strukturu);
 - program má jasnou písemnou metodiku;
 - program má nebo bude mít jasně vymezenou cílovou skupinu;
 - program je určen pro předem vymezené situace spojené s ohrožením dítěte (je definovaná míra a typ ohrožení rodiny/dítěte, pro které je/není intervenční program vhodný);
 - program je poskytován v předem definovaných lokalitách a je dopředu oznámena vyhrazená kapacita programu pro tuto lokalitu;
 - program aktivuje vnitřní zdroje rodiny a cílí na změnu běžného fungování rodiny; cílí na zvýšení kompetence odpovědných osob v klíčových rodičovských dovednostech a na ovlivnění rodinného systému dítěte;
 - program pracuje s konkrétními a pojmenovanými rizikovými a protektivními faktory;
 - program je efektivní z pohledu posouzení dosaženého výsledku versus náklady a obsahuje sledování hospodárnosti;
 - program poskytuje realistické informace o nákladech na jeho realizaci (kolik přesně v něm co stojí);
 - program je přenositelný a šiřitelný (do jiného regionu či pro jiného poskytovatele);
 - program obecně je v souladu se zásadami Iniciativy Pro dítě 21 (multidisciplinární přístup, praxe založená na důkazech, přístup zaměřený na řešení problému, trauma zohledňující přístup).

9. ROZPOČET PROJEKTU

Rozpočet projektu může zahrnovat pouze položky vztahující se k vzniku, rozvoji a realizaci intervenčního programu a nově vzniklé náklady přímo související s projektem.

Na udělení grantové podpory nevzniká nárok předložením žádosti.

U projektů, které Nadace Sirius podporuje, je žádoucí kofinancování, není však podmínkou.

10. ČASOVÝ HARMONOGRAM

Žádosti je možné podávat průběžně kdykoliv, a to s počátkem od 3. 3. 2022. Nadace Sirius má právo ukončit příjem žádostí podle svého uvážení. O takové skutečnosti by v předstihu informovala na svých webových stránkách.

⁴ <http://prodite21.cz/npvp>

Každý projekt je posuzován a řešen individuálně na základě předloženého projektového návrhu/záměru a poté rozpracované žádosti.

Nadace Sirius má právo po domluvě s žadatelem uskutečnit osobní návštěvu zástupců nadace v organizaci žadatele.

Rozhodnutí nadace o podpoře je obvykle učiněno do 3 měsíců od podání žádosti. O rozhodnutí je žadatel informován co nejdříve a individuálně.

Seznam konzultovaných návrhů/záměrů ani podaných žádostí nebude zveřejňován, zveřejňovány však budou informace o nadací podpořených projektech.

11. ZPŮSOB OZNÁMENÍ ZÁJMU O PODPORU PROJEKTU A PŘÍPRAVA PROJEKTOVÉ ŽÁDOSTI

Poskytovatel programu může oslovit Nadaci Sirius poté, co bude mít rozmyšlený nápad/návrh/záměr na realizaci projektu. Oslovení je nejlepší směřovat na projektovou manažerku Kamilu Badovou na e-mailu kamila.badova@opssirius.cz nebo telefonním čísle 606 704 739. Pro prvotní návrh není stanoven žádný předepsaný formulář. Poskytovatel by ale měl mít vyjasněno co, jak a proč chce dělat, aby mohl ve spolupráci s pracovníky nadace tuto svou vizi/nápad dále rozvinout a strukturovat. Myšlenku/návrh budeme nejprve diskutovat na osobním či on-line jednání mezi zástupci organizace a nadace. Cílem je pro organizaci za podpory nadace zpracovat návrh/záměr projektu a postupně ho připravit do podoby projektové žádosti organizace, která bude v souladu s kritérii obsaženými v této výzvě.

K finální žádosti o grant se přikládá rovněž příloha Rozpočet projektu a Harmonogram projektu na předepsaných formulářích. Dále bude k žádosti o grant potřeba doložit mj. tyto přílohy:

- doklad o oprávnění osoby, která bude jménem žadatele jednat, a to v podobě pověření statutárním orgánem žadatele;
- potvrzení o registraci žadatele v příslušném rejstříku a doklad o přidělení IČ (pokud nevyplývá z potvrzení o registraci v příslušném rejstříku);
- statut či stanovy žadatele;
- výroční zprávu / účetní závěrku za poslední 2 účetní období.

Pokud žadatel uzná za vhodné či důvodné přiložit další přílohy související s projektem, organizací či poskytováním svých služeb, je to možné.

Po obdržení žádosti dojde ze strany Nadace Sirius ke kontrole formálních a obsahových požadavků. V případě potřeby probíhá komunikace s žadatelem o doplnění a upřesnění, jejímž výsledkem je kompletní žádost. Do hodnocení vstupují pouze žádosti, které jsou nadací uznány jako kompletní.

12. HODNOCENÍ ŽÁDOSTÍ

V průběhu hodnocení žádosti jsou mimo jiné zohledněny požadavky definované v části 8. c. tohoto dokumentu.

Nadace Sirius má právo po domluvě s žadatelem uskutečnit osobní návštěvu zástupců nadace v organizaci žadatele.

Nadace Sirius bude každou žádost o projekt diskutovat mj. s krajským úřadem.

Rozhodnutí o přidělení grantového příspěvku je v kompetenci Správní rady Nadace Sirius.

Rozhodnutí Správní rady je konečné a nelze se proti němu odvolat.

Nadace Sirius není povinna sdělovat důvody, které vedly k rozhodnutí nepodpořit některou z žádostí.

Nadace Sirius chrání informace, které tvoří obsahovou náplň projektů, jako duševní vlastnictví jejich autorů včetně osobních údajů o žadatelích.

13. SMLOUVA A KONTROLA POUŽITÍ GRANTU

Nadace Sirius s příjemcem grantu uzavírá smlouvu o poskytnutí nadačního příspěvku (grantu). Smlouvu o poskytnutí nadačního příspěvku (grantu) navrhuje Nadace Sirius. Žadatel Smlouvu o poskytnutí nadačního příspěvku (grantu) podepíše ve lhůtě stanovené Nadací Sirius v souvislosti s rozhodnutím o udělení nadačního příspěvku, nejpozději však do jednoho měsíce ode dne předložení smlouvy k podpisu. Pokud tak neučiní, pozbývá rozhodnutí o přidělení grantu platnosti a Nadace Sirius může využít alokované prostředky pro jiného žadatele.

Nadační příspěvek (grant) je zpravidla vyplácen v několika splátkách. Poslední splátka ve výši do 10 % celkového příspěvku je vyplácena po schválení celé realizace projektu.

Nadace Sirius je oprávněna provádět průběžnou kontrolu použití poskytnutých finančních prostředků. Nadace Sirius je oprávněna kontrolovat dodržování projektového plánu a jeho řízení, sledování a vyhodnocování intervenčního programu. Příjemce grantu je povinen po ukončení projektu vypracovat a dodat Nadaci Sirius „Závěrečnou hodnotící zprávu“ dle pokynů Nadace Sirius. Příjemce grantu je povinen se během realizace podpořeného projektu řídit platnou projektovou metodikou Nadace Sirius, která je součástí Smlouvy o poskytnutí nadačního příspěvku. Veškerá výměna informací mezi příjemcem grantu a Nadací Sirius bude v souladu s požadavky GDPR.

14. KOMUNIKACE SE ŽADATELI

Aktuální informace k podpoře na důkazech založených intervenčních programů budou zveřejněny na webových stránkách **Nadace Sirius** <http://www.nadacesirius.cz>.

Dotazy žadatelů spojené se zpracováním žádostí o grant řeší projektová manažerka Kamila Badová, e-mail kamila.badova@opssirius.cz, telefonní číslo 606 704 739.